

Uznesenie Európskeho výboru regiónov o dôsledkoch rozhodnutia Spojeného kráľovstva vystúpiť z EÚ pre orgány miestnych a regionálnych samospráv

(2017/C 272/03)

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV (VR)

— so zreteľom na výsledok referenda, ktoré sa uskutočnilo 23. júna 2016 v Spojenom kráľovstve,

1. Pripomína, že Európska únia (EÚ) je najväčším politickým úspechom v dejinách, zaručuje mier, demokraciu a prosperitu pre svojich občanov a je aj naďalej najlepším nástrojom pre jej členské štáty na riešenie nových výziev, a že posilnenie jej jednoty a presadzovanie jej záujmov by malo byť našou prioritou.
2. Pripomína, že dohoda o vystúpení Spojeného kráľovstva musí byť plne v súlade so zmluvami EÚ a Chartou základných práv EÚ a vyzýva zostávajúce členské štáty a inštitúcie EÚ, aby vystúpenie Spojeného kráľovstva z Európskej únie využili ako príležitosť na vybudovanie spravodlivejšej, lepšej a inkluzívnejšej EÚ založenej na podpore viacúrovňového riadenia medzi európskymi, národnými, regionálnymi a miestnymi úrovňami.
3. Konštatuje, že EÚ bude musieť spolupracovať s vládou Spojeného kráľovstva, jej decentralizovanými orgánmi a miestnou samosprávou s cieľom nájsť vzájomne prospešné formy spolupráce berúc do úvahy súčasné úspešné príklady.
4. Zdôrazňuje skutočnosť, že miestne a regionálne orgány môžu pozitívne prispieť k budovaniu produktívnej a udržateľnej budúcej spolupráce medzi Spojeným kráľovstvom a EÚ.
5. Ako zhromaždenie EÚ združujúce regionálnych a miestnych zástupcov sa chce zapojiť do monitorovania procesu rokovaní a zaoberať sa očakávanými dôsledkami vystúpenia Spojeného kráľovstva v rámci celej svojej politickej činnosti. V tomto ohľade aktívne posilní svoj dialóg s miestnymi a regionálnymi samosprávami, ktorých sa tento proces najviac týka, a to s cieľom poskytnúť vyjednávačom EÚ ucelený obraz o meniacej sa situácii na miestnej a regionálnej úrovni.
6. Žiada, aby sa čo najskôr uzavrela dohoda založená na zásadách organizovaného vystúpenia, pretože občanom, miestnym a regionálnym samosprávam a podnikom by to poskytlo istotu, ktorú si zaslúžia, a v tejto súvislosti by to bolo základným predpokladom budúceho vzťahu medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom. Poukazuje však na to, že článok 50 ZEÚ nezabraňuje členskému štátu stiahnuť oznámenie o zámere vystúpiť, ak sú jeho zámery skutočné a nejde len o procedurálny nástroj opätovne naštartovať dvojročné obdobie alebo o prostriedok nátlaku na dosiahnutie výhod.
7. Konštatuje, že 29. marca 2017 sa má urobiť formálne oznámenie o aktivovaní článku 50 a začať súvisiace dvojročné obdobie. V tejto súvislosti zdôrazňuje, že výsledok zložitých rokovaní o vystúpení z EÚ, ako aj podmienkach budúceho vzťahu Spojeného kráľovstva s EÚ by mal byť pred nadobudnutím účinnosti predmetom primeraných foriem demokratickej podpory.
8. Nazdáva sa, že budúce vzťahy medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom by sa mali zakladať na rovnováhe práv a povinností, rovnakých podmienkach, ako aj účinnom mechanizme presadzovania a nemali by viesť k rozpadu jednotného trhu a zrušeniu štyroch slobôd pohybu.
9. Zdôrazňuje, že žiadna dohoda medzi nečlenským štátom a EÚ nemôže byť lepšia ako členstvo v EÚ.
10. Vyzýva zmluvné strany, ktoré budú rokovať o dohode o vystúpení, aby uprednostnili konkrétne opatrenia, ktoré budú chrániť nadobudnuté práva občanov EÚ žijúcich v Spojenom kráľovstve, ako aj občanov Spojeného kráľovstva, ktorí žijú a pracujú v iných členských štátoch EÚ, a to na základe reciprocity a nediskriminácie.
11. Zdôrazňuje, že treba nájsť prijateľné riešenie, pokiaľ ide o budúce vzťahy medzi Spojeným kráľovstvom a EÚ s cieľom predísť tomu, aby opatrenia týkajúce sa hraníc narušili sociálne, hospodárske, kultúrne a politické väzby.

12. Zdôrazňuje, že programy územnej spolupráce by mali zostať otvorené pre všetky decentralizované orgány a miestne samosprávy Spojeného kráľovstva aj po roku 2020. Zdôrazňuje, že v tejto súvislosti by užitočným nástrojom mohlo byť európske zoskupenie územnej spolupráce (EZÚS).

13. Domnieva sa, že osobitnú pozornosť si zasluhuje spolupráca medzi miestnou a regionálnou samosprávou v oblastiach Írskeho mora, Lamanšského prielivu a Severného mora.

14. Privítal by praktické riešenie, ktoré uzná jedinečný kontext pozemnej hranice medzi Írskom a Severným Írskom. Zdôrazňuje, že EÚ najmä prostredníctvom programov INTERREG a PEACE už viac ako 25 rokov zohráva významnú úlohu v cezhraničnej spolupráci, a to nielen medzi miestnymi samosprávami v Írsku a Severnom Írsku. Vyzýva zhromaždenie Severného Írska a miestne samosprávy na oboch stranách hranice, aby pokračovali v spolupráci s cieľom zaistiť mier a prosperitu.

15. Zároveň si želá, aby odchod Spojeného kráľovstva z Európskej únie nemal nepriaznivý vplyv na región Andalúzie, a najmä pracovníkov z oblasti Campo de Gibraltar, vzhľadom na veľmi intenzívne vzťahy a vzájomnú sociálnu a hospodársku závislosť v danej oblasti.

16. Očakáva, že všetky záväzky, ktoré prijalo Spojené kráľovstvo ako členský štát budú súčasťou jednorázového finančného vyrovnania, ktoré sa vypočíta na základe oficiálneho účtovníctva EÚ a bude začlenené do dohody o vystúpení. V tejto súvislosti žiada, aby sa preskúmal rozpočtový vplyv vystúpenia Spojeného kráľovstva na regióny a miestne orgány zostávajúcich členských štátov v každej oblasti politiky EÚ.

17. Berie na vedomie, že vystúpenie Spojeného kráľovstva bude mať v rámci nasledujúceho VFR vplyv na rozpočet EÚ, a preto navrhuje, aby sa táto zmena v rozpočte využila ako príležitosť na uskutočnenie hĺbkovej reformy rozpočtu EÚ, pričom je potrebné zohľadniť potreby miestnych a regionálnych samospráv.

18. Zdôrazňuje, že vplyv vystúpenia Spojeného kráľovstva z EÚ na politiku súdržnosti bude závisieť od toho, kedy nadobudne vystúpenie Spojené kráľovstvo účinnosť a aké budú budúce vzťahy so Spojeným kráľovstvom, najmä pokiaľ ide o možné zmeny v kategóriách regiónov. Treba sa vyhnúť tomu, aby pokles priemerného HDP na obyvateľa poškodil niektoré regióny len preto, že ich HDP na obyvateľa umelo vzrástol v porovnaní s európskym priemerom.

19. Zdôrazňuje, že ostatných 27 členských štátov EÚ by malo pozorne sledovať proces prípravy zákona o vystúpení (*Great Repeal Bill*), keďže odlúčenie legislatívy EÚ v Spojenom kráľovstve je otázkou viacúrovňového riadenia a tiež zachovania spravodlivých pravidiel, pokiaľ ide o normy a hospodársku súťaž.

20. Zdôrazňuje, že vystúpenie Spojeného kráľovstva postihne spomedzi politík EÚ najviac európsku námornú a európsku rybársku politiku, a že by sa mala venovať osobitná pozornosť možným opatreniam na zmiernenie následkov pre všetky dotknuté regióny a miestne orgány. Žiada, aby sa vo všetkých opatreniach zohľadnili historické rybolovné práva príslušných predstavov, regiónov a krajín a zaistila bezpečnosť pre miestne rybárske hospodárstva, ktoré sú jadrom pobrežných spoločenstiev.

21. Je znepokojený tým, že zníženie financovania SPP by negatívne ovplyvnilo poľnohospodárov a vidiecke oblasti v celej EÚ a potenciálne aj ochranu biodiverzity. Zdôrazňuje, že vystúpenie Spojeného kráľovstva by mohlo mať výrazný vplyv na poľnohospodárstvo a potravinársku výrobu, a tým na miestne spoločenstvá, najmä na Írskom ostrove, a privítal by, keby sa tieto otázky náležite vyriešili v rámci rokovaní.

22. Vyzýva zmluvné strany dohody o vystúpení, aby zvážili dočasné opatrenia s cieľom minimalizovať narušenie súčasných dlhotrvajúcich projektov v oblasti výskumu a vývoja, a tým aj miestnych hospodárstiev.

23. Konštatuje, že by sa malo objasniť, či súčasné energetické projekty Spojeného kráľovstva, najmä tie, ktoré iniciovali miestne a regionálne orgány alebo boli na ne zamerané a ktorých cieľom bolo zníženie emisií CO₂ a udržateľné dodávky energie, budú naďalej oprávnené na financovanie EIB, EFSI a NPE, a aké prechodné opatrenia by boli potrebné v dôsledku vystúpenia Spojeného kráľovstva z EÚ.

24. Vyzýva zmluvné strany dohody o vystúpení, aby zvážili potenciálny vplyv vystúpenia Spojeného kráľovstva na programy EÚ v oblasti mládeže a vzdelávania a výskumu a vývoja, a vyzýva ich, aby zvážili vhodné riešenia prostredníctvom tzv. prístupu partnerských krajín, ktorý umožňuje začlenenie tretích krajín na základe dvojstranných dohôd s EÚ. V tejto súvislosti vyzýva strany, aby uľahčili účasť miestnych a decentralizovaných samospráv Spojeného kráľovstva na budúcich programoch EÚ vrátane programov v oblasti výskumu, konkurencieschopnosti a inovácií, kultúry, celoživotného vzdelávania, mládeže, elektronickej verejnej správy a reformy verejného sektora podobne, ako napríklad v prípade Nórska alebo Islandu. Pripomína, že výmeny študentov (v rámci aj mimo programu ERASMUS), boli jedným z najväčších úspechov európskej integrácie a EÚ, ako aj univerzity v Spojenom kráľovstve mohli v úžasnom rozsahu čerpať z tejto príležitosti. Každá budúca dohoda by sa preto mala snažiť zachovať aktívnu úlohu univerzít v Spojenom kráľovstve v tejto súvislosti, čo je vo veľkej miere prínosom aj pre miestne a regionálne hospodárstva.

25. Poukazuje na to, že je v záujme miestnych a regionálnych samospráv EÚ, aby po vystúpení Spojeného kráľovstva nadviazali trvalú a štruktúrovanú spoluprácu s miestnymi a regionálnymi samosprávami Spojeného kráľovstva. V tejto súvislosti konštatuje, že VR má najlepšiu pozíciu na to, aby vypracoval a realizoval inštitucionálne mechanizmy na podporu pravidelných konzultácií a interakcie s miestnymi samosprávami a decentralizovanými parlamentmi a zhromaždeniami v Spojenom kráľovstve. Tiež zdôrazňuje, že je potrebné ďalej rozvíjať partnerstvá s kongresom Rady Európy a príslušnými sieťami miestnych a regionálnych orgánov, v ktorých budú miestne samosprávy Spojeného kráľovstva naďalej zastúpené.

26. Pripomína, že hoci VR nemá formálnu úlohu v rámci rokovaní, je jasné, že niektorí z jeho členov – v súlade so svojím vnútroštátnym právnym rámcem – budú mať možnosť zaujať oficiálny postoj, aspoň pokiaľ ide o dojednania týkajúce sa budúcich vzťahov medzi Spojeným kráľovstvom a EÚ, a to aj v oblasti obchodu.

27. Poveruje predsedu, aby toto uznesenie postúpil hlavnému vyjednávačovi Európskej komisie, koordinátorom pre otázky brexitu v Európskom parlamente a Európskej rade, vláde Spojeného kráľovstva, zhromaždeniam a vládam decentralizovaných administratív a miestnym samosprávam Spojeného kráľovstva a maltskému predsedníctvu Rady EÚ.

V Bruseli 24. marca 2017

Prededa
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA